

การพัฒนาโปรแกรม Triple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยเขตสุขภาพที่ 7

ลักษณา สกุลทอง¹, ศรีญทิพย์ ชาลีเครือ²

(วันที่รับบทความ: 1 ตุลาคม 2564; วันที่แก้ไข: 21 พฤศจิกายน 2564; วันที่ตอบรับ: 25 มกราคม 2565)

บทคัดย่อ

การสร้างวินัยเชิงบวก เป็นการสร้างความผูกพันระหว่างผู้ดูแลและเด็ก มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยพบว่า ระดับสติปัญญา และความสามารถในการอยู่ในสังคม มีความสัมพันธ์กับความผูกพันทางอารมณ์ที่มั่นคงระหว่างมารดา与孩子 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยโปรแกรม Triple-P (โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการและสร้างวินัยเชิงบวกโดยครอบครัวมีส่วนร่วม DSPM Family Preschool Parenting Program) ที่มีต่อความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดูหลักที่ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 20 คู่ เด็ก - ผู้เลี้ยงดูหลัก โดยแบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 10 คู่ กลุ่มควบคุม 10 คู่ โดยที่กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรม Triple-P จำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที แต่แต่ละครั้งห่างกัน 1 สัปดาห์ รวม 4 กิจกรรม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลด้วยรูปแบบที่มีอยู่เดิม โดยประเมินซ้ำเมื่อจบโปรแกรมภายใน 2 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีระดับความถี่ในการสร้างวินัยเชิงบวกสูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จากผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าผู้เกี่ยวข้องควรนำกิจกรรม Triple-P ไปดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะให้กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยขยายผลสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูเด็ก ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 7 ต่อไป

คำสำคัญ : การสร้างวินัยเชิงบวกด้วยโปรแกรม Triple-P

¹นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ, ศูนย์สุขภาพจิตที่ 7, ²ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น,

Corresponding author : ลักษณา สกุลทอง email : luxana2021@gmail.com

The Development of Triple-P, a DSPM-base Preschool Parenting Program for Enhancing Early Childhood Development in Area 7

Luxana Sakulthong Sarintip Charleekrua

(Receive 1st October 2021; Revised: 21st November 2021; Accepted 25th January 2022)

บทคัดย่อ

Positive discipline can positively create a bond between caregivers and children which is vital to the physical and mental development of children. It has been found that the level of intellectual abilities and abilities to live in society is associated with a stable emotional bond between a mother and a child. This quasi-experimental research aimed to study the effects of the Triple-P Program on an early childhood development program, focusing on the emotional bond between children and primary caregivers. The current study was carried out in Wapi Pathum District, Maha Sarakham Province. The sample group consisted of parents of early childhood children who voluntarily participated in the research activity. The participants were twenty pairs of a child and a caregiver. Ten pairs were put in an experimental group of ten pairs while another ten pairs were in a control group. The experimental group participated in the Triple-P activity four times for sixty minutes each time. Each time was one week apart with a total of four activities. The control group, on the other hand, had to follow the traditional model. The assessment was repeated at the end of the program within two weeks. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and independent t-test statistics.

The results showed the experimental group had a significantly higher level of frequency of positive discipline than those of the control group ($p < .05$). The results of this study suggest that stakeholders should implement Triple-P activities to enhance and build knowledge and skills for parents of children who are in early childhood. The results can be further extended to serve as a guideline for those involved in raising children in Area 7 in the future.

Keywords: positive discipline, Triple-P Program

¹Clinical Psychologist (Senior Professional Level), Mental Health center 7 khon kaen

²Dentist (Senior Professional Level), Regional Health Promotion Center 7 Khon kaen

Corresponding author : luxana Sakulthong email : email : luxana2021@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development : HRD) เพราะเป็นกระบวนการสำคัญที่เสริมสร้างเปลี่ยนแปลงพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆ ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ อันจะนำไปสู่การ ปรับวิธีการ ทำงานให้มี ประสิทธิภาพสร้างความเข้มแข็งในการทำงาน จึงมีความสำคัญยิ่งในการวางรากฐานให้กับเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นอนาคตสำคัญของประเทศชาติ ในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญและมั่นคง การเตรียมความพร้อมให้เด็กทุกคน สามารถก้าวสู่การแข่งขันด้านต่างๆ ในเวทีโลกได้นั้น เด็กต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะด้านสติปัญญา เนื่องจากสติปัญญาหรือเชาวน์ปัญญา (IQ : Intelligence quotient) คือความสามารถในการแก้ปัญหา (problem solving ability) ด้วยหลักเกณฑ์ที่มีเหตุและผล มีความคิดที่แสดงความสามารถ ในเชิงภาษา ทักษะการสื่อสารด้วยคำพูดและมีทักษะทางสังคมมีความสนใจผู้อื่นตลอดจนสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกัน อย่างมีประสิทธิภาพ (Sternberg และคณะ, 1981 อ้างถึงใน จำลอง ดิษยวินิช, 2543.) ในความเป็นจริง เด็กแต่ละคน มีความแตกต่างกันมีพัฒนาการทางสติปัญญาไม่เท่าเทียมกัน ผู้ปกครอง และครูจำเป็นต้องตระหนัก และคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก และจำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพของตน

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจสำคัญในการศึกษามิติส่งเสริม ป้องกัน และรักษาสุขภาพจิตของประชาชน ระดับสติปัญญาเป็นมิติสำคัญที่

เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพจิตโดยตรง จึงได้ทำการสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญา (IQ : Intelligence quotient) ของเด็กนักเรียนไทยในปี 2554 พบว่า IQ เฉลี่ยมีค่า 98.59 ซึ่งต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากล ซึ่งกำหนด IQ=100 เมื่อศึกษาในรายละเอียด ของประเทศพบว่า เด็กนักเรียนเกือบครึ่ง (48.5%) มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (IQ<100) มีนักเรียนระดับสติปัญญาบกพร่อง (IQ<70) อยู่ถึง 6.5% ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานสากลที่ไม่ควรเกิน 2% (กรมสุขภาพจิต, 2554)

การวัดระดับสติปัญญาเป็นการเปรียบเทียบให้ทราบว่าเด็กคนหนึ่งมีความสามารถอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยสูงกว่าหรือต่ำกว่าระดับอายุ เมื่อเทียบกับเด็กที่อยู่ในระดับอายุเดียวกัน หลักสำคัญในการวัดเชาวน์ปัญญา คือ คัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านการเรียนรู้ ออกจากเด็กปกติ ทั้งเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ และเด็กนักเรียนที่มีอัจฉริยภาพสูง ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำจะมีปัญหาความบกพร่องเรื่องการเรียนรู้ ไม่สามารถเรียนหนังสือได้ทันกับเพื่อนที่มีอายุวัยเดียวกัน เช่น เด็กอายุ 8 ปี แต่อายุสมองเท่ากับเด็กอายุ 6 ปี หากเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เหมือนเพื่อนวัยเดียวกัน จะมีปัญหาเรียนไม่ทันเพื่อน ครูอาจแก้ปัญหา โดยจัดให้เรียนคละชั้นกับเด็กอายุ 6 ปี โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย ซึ่งในทาง ตรงกันข้าม เด็กที่มีระดับสติปัญญามากกว่าอายุจริง เช่น เด็กนักเรียนอายุ 8 ปี อายุสมองเท่ากับเด็กอายุ 12 ปี หากต้องเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเด็กอายุ 8 ปีเท่ากัน จะทำให้เด็กเบื่อ ไม่สนใจเรียน พ่อแม่ หรือครูอาจคิดว่า เด็กเกร ไม่ยอมเรียนหนังสือจึงลงโทษ ทำให้เด็กยิ่งเสีย

โอกาสในการพัฒนาสมองให้เต็มศักยภาพ (จันทน์กฤษณา ผลวิวัฒน์, 2557) การศึกษาระดับสติปัญญาของนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูล สำหรับการออกแบบกระบวนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระดับสติปัญญาของเด็กนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

ผลการศึกษาระดับสติปัญญาของเด็กนักเรียนไทยในปี 2554 พบว่าในกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มมีระดับสติปัญญา ต่ำกว่าเกณฑ์ 10 อันดับจังหวัด มีจังหวัดมหาสารคามมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 95.28 จึงเกิดข้อคำถาม ว่าเหตุใด จังหวัดที่มีชื่อว่าเป็นเมือง “ดักสिला” เป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษามากมายเป็นศูนย์รวมของสถาบันการศึกษาระดับสูงเหตุใดเด็กนักเรียนจึงมีค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้มีความชัดเจนในข้อมูลจึงต้องมีการทดสอบซ้ำเพื่อให้ได้ข้อมูลยืนยันที่ชัดเจน ซึ่งจะ เป็นสารสนเทศ ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้นำไปกำหนดนโยบาย แนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ที่ช่วยกระตุ้นการทำงานของสมองพัฒนาสมองให้เต็มศักยภาพ เพื่อให้ นักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

สอดคล้องกับการสำรวจระดับสติปัญญา ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประจำปี 2559 ของกรมสุขภาพจิต ด้วย SPM parallel version (Standard Progressive Matrices) พบว่า ระดับสติปัญญา เฉลี่ยของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตสุขภาพที่ 7 เท่ากับ 94.28 โดยจังหวัดกาฬสินธุ์ เท่ากับ 93.33, ขอนแก่น พะ 93.12 มหาสารคาม 95.09 และ จังหวัดร้อยเอ็ด 96.15 ซึ่งเป็นระดับสติปัญญาที่ จัดอยู่ในระดับเกณฑ์

เฉลี่ยค่อนข้างต่ำ (ระดับสติปัญญาเกณฑ์เฉลี่ย = 90 - 109) และพบนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหาจากแบบประเมิน

พฤติกรรมเด็ก (SDQ) และแบบสังเกตพฤติกรรม จำนวน 620 คน จากทั้งหมด ที่ทำการสำรวจ 1,191 คน คิดเป็นร้อยละ 52.06 นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กมีปัญหาด้านความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ด้านดี ร้อยละ 13.45 ด้านเก่ง ร้อยละ 20.03 และด้านสุข ร้อยละ 15.65

สอดคล้องกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ในการส่งเสริมสุขภาพ ประจำปี งบประมาณ 2563 มีโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน IQ EQ ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้เข้าร่วมดำเนินการด้วย โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงาน คือ เด็กวัย 0-5 ปีมีพัฒนาการสมวัย

ร้อยละ 90 ซึ่งถือว่ายังเป็นปัญหาสำคัญ และเร่งด่วน ต้องรีบแก้ไขจาก การวิเคราะห์สถานการณ์ อย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่สำคัญคือปัจจัยด้านครอบครัว ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งขณะนี้พบว่าเด็กไทยมีโอกาสน้อยอยู่กับครอบครัวลดลง โดยอยู่กับพ่อและแม่ครบถ้วนเพียง ร้อยละ 62 มีเด็กถูกละเลยโดยพ่อหรือแม่ร้อยละ 14 คือ พ่อแม่ทำงานอยู่คนละจังหวัดร้อยละ 49 พ่อแม่แยกทางกันร้อยละ 32 พ่อหรือแม่เสียชีวิต ร้อยละ 8 และพบว่าประมาณร้อยละ 6 ของครัวเรือนทั่วประเทศ มากกว่า 1.4 ล้านครัวเรือน พ่อแม่ ไม่มีเวลาดูแลลูก เด็กถูกปล่อยให้อยู่กับ

ผู้สูงอายุหรือพี่เลี้ยงหรือฝากไว้ ที่ศูนย์เด็กเล็ก ทำให้ขาดการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสม ขาดความรักความอบอุ่นระหว่างพ่อแม่ลูก ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของพัฒนาการที่ดีในทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังขาดความรู้และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ตามช่วงวัยที่เหมาะสม โภชนาการทางด้านอาหารยังไม่ครบถ้วนเพียงพอต่อการเจริญเติบโตที่สมวัย ส่งผลให้เด็กที่มีพัฒนาการอยู่ในเกณฑ์ปกติกลับพัฒนาได้ไม่เต็มศักยภาพ และเติบโตมาเป็นเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ระดับสติปัญญาบกพร่อง เกิดความไม่มั่นคงทางอารมณ์และเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรม อารมณ์

ศูนย์สุขภาพจิตที่ 7 เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมของเด็ก ในช่วงปฐมวัย ผ่านการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพโดยมีเป้าหมายของการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพคือการที่เด็กมีความผูกพันทางอารมณ์กับผู้เลี้ยงดูที่มั่นคง ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังพัฒนาการที่ดีเต็มศักยภาพในทุกๆ ด้านรวมถึงการมีสติปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีเมื่อเด็กเติบโตขึ้น จึงจัดทำโครงการพัฒนาเด็กไทยให้คิดเป็น คิดดี คิดให้ ด้วย โปรแกรม Triple - P (Positive Parenting Program) Base on DSPM (Developmental Surveillance and Promotion Manual) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ พัฒนาทักษะและสร้างความเข้าใจด้านการดูแลเด็ก ปฐมวัยที่เหมาะสมแก่ผู้ปกครอง ผ่านกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และความผูกพันในครอบครัว การสร้างวินัยเชิงบวก รวมถึงการสร้างทักษะและทัศนคติที่ดีของผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์และหรือเป้าหมาย

เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาการและสร้างวินัยเชิงบวกโดยครอบครัวมีส่วนร่วม (DSPM Family Preschool Parenting Program : TIPPLE P กับผู้ปกครอง ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่เขตสุขภาพที่ 7

สมมติฐานการวิจัย

โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการและสร้างวินัยเชิงบวกโดยครอบครัวมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มทักษะการเลี้ยงดูเชิงบวกผู้ปกครองในการกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้

ขอบเขตการดำเนินการ

พื้นที่นำร่อง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

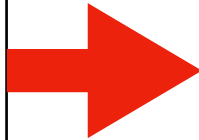
โปรแกรม Triple - P (Positive Parenting Program) การเสริมสร้างวินัยเชิงบวกที่พัฒนาโดยสถาบัน พัฒนาการเด็กราชครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2561) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การสร้างสายใย 2. การสร้างวินัย 3. การสร้างเด็กเก่งครั้งที่ 1 และ 4. การสร้างเด็กเก่งครั้งที่ 2 ซึ่งจะส่งผลต่อ ความรู้และทักษะการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. หลังสิ้นสุดโปรแกรม Triple P ผู้ปกครองมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

ตัวแปรต้น

โปรแกรมTriple P

- 1.การสร้างสายใย
- 2.การสร้างวินัย
- 3.การสร้างเด็กเก่งครั้งที่1
- 4.การสร้างเด็กเก่งครั้งที่ 2

ตัวแปรตาม

เพิ่มทักษะการเลี้ยงดูเชิงบวกผู้ปกครอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ปกครองและครูศพด. มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม
2. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่สมวัยจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองและครู ศพด.
3. เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ผู้ปกครองและครูศพด. นำโปรแกรม Triple P ไปใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก
2. เด็กที่ผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรม Triple P มีพัฒนาการที่สมวัย

วิธีการศึกษา

การทดลองหาประสิทธิภาพของโปรแกรม Triple P ที่พัฒนามาจากเครื่องมือกระตุ้นพัฒนาการเด็ก DSPM เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัย จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ชนิด Non-Equivalent Control Group Pretest – Posttest Design

กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรม Triple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็ก ปฐมวัยจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม

Triple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย จังหวัดมหาสารคาม

การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนระหว่างกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองโดยใช้หลัก Max Min Con

1. ใช้โปรแกรมTriple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยจังหวัดมหาสารคาม ที่ผ่านการรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดกิจกรรมให้กลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนตามปกติ (Max)

2. ใช้เครื่องมือที่ได้หาคุณภาพก่อนนำไปทำการทดลอง (Min)

3. ใช้วิธีการจับคู่ (Matching) ทำให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนทักษะการกระตุ้นพัฒนาการก่อนการทดลองมีความเท่าเทียมกัน (Con)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม Triple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัย จังหวัดมหาสารคาม คือ ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่วิจัย อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ปกครองเกณฑ์การคัดเลือกตามคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้ปกครองที่มีเด็กปฐมวัยในปกครอง มีอายุระหว่าง 30 – 60 ปี
2. เป็นหลักในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว
3. อาศัยอยู่จริงในพื้นที่วิจัย
4. สามารถพูดคุยกันรู้เรื่อง และสามารถตอบแบบสอบถามได้
5. มีความสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ
6. ให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดโครงการ

การคัดเลือกตามเกณฑ์และคุณสมบัติ ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเลือกตัวแทนในตำบลเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตัวแปร ที่ใช้ในการวิจัย คือแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คู่ และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คู่ โดยวิธีการอาสาสมัครและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ โดยกลุ่มตัวอย่างยินดีและเต็มใจให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการวิจัยตลอดโครงการ

เกณฑ์การคัดออก ในกรณีที่อาสาสมัครกระทำการใด ๆ อันส่งผลกระทบต่อโดยรวมทางด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนสร้างเหตุรำคาญที่เป็นอุปสรรคต่อผู้วิจัย และต่ออาสาสมัครบุคคลอื่น ๆ หรือกรณีที่อาสาสมัครเสียชีวิต บุคคลนั้นจะถือว่าสิ้นสุดการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้

ส่วนกลุ่มควบคุม จะได้รับความรู้จากคลินิกเด็กดี ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และศูนย์เด็กเล็กตามปกติ

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม Triple P เพื่อฝึกทักษะผู้ปกครองในการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก ปฐมวัยจังหวัดมหาสารคาม คือ

- 1) ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ โปรแกรม Triple P เพื่อฝึกทักษะผู้ปกครองในการกระตุ้นพัฒนาการ เด็กปฐมวัยจังหวัดมหาสารคาม (Training)

- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการกระตุ้นพัฒนาการของผู้ปกครอง

ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นเตรียมการ ก่อนเริ่มโครงการและนำโปรแกรม Triple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัย จังหวัดมหาสารคาม โดยครอบครัวมีส่วนร่วม ลงไปปฏิบัติในกลุ่มเป้าหมาย ทีมแกนนำที่ประกอบไปด้วย ภาศิเครือข่ายในพื้นที่นัดหมายประชุมเพื่อระดมสมองวิเคราะห์บริบทปัจจัยที่มีผลต่อการทำกิจกรรม รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในระยะแรก มีข้อสรุปและความคิดเห็นประเด็นสำคัญอยู่ 2 ประเด็น

ประเด็นที่ 1 การสร้างพัฒนาทีมแกนนำในพื้นที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้โปรแกรม Triple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบ้าน ครอบครัว ชุมชน บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรทางด้านสาธารณสุข

ประเด็นที่ 2 ทำแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของเด็กและผู้ปกครองในพื้นที่ ส่วนนี้เป็นการ เตรียมแกนนำหรือทีมในพื้นที่ให้มีความพร้อม แต่ในส่วนของการนำโปรแกรมไปใช้ มีการเตรียมผู้นำกลุ่ม ด้วยการศึกษาคำความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการ หลักการส่งเสริมพัฒนาการ การจัดกิจกรรม เตรียมอุปกรณ์ เตรียมเด็กและผู้ปกครองผ่านการประสานโรงเรียนและชุมชน เตรียมเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คู่มือ เฝ้ารวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Development Surveillance and Promotion Manual (DSPM) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบประเมินทักษะผู้ปกครอง ในการฝึกวินัยเชิงบวก และการส่งเสริมพัฒนาการของพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูในการ

ประเมินทั้งก่อน และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมครั้งนี้

ขั้นตอนการ เป็นการนำเอาโปรแกรม Triple P

เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยจังหวัดมหาสารคาม นำลงสู่การปฏิบัติกับเป้าหมายนั้นคือเด็กปฐมวัยและพ่อแม่ ผู้ปกครองจำนวน 4 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งมีระยะเวลาห่างกัน 2 สัปดาห์ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็กเมื่อเกิดสัมพันธภาพที่ดีจึงจะสร้างวินัย และความเก่งของเด็กได้ตามลำดับ กิจกรรมครั้งที่ 1 สร้างสายใย กิจกรรมครั้งที่ 2 สร้างวินัย กิจกรรมครั้งที่ 3 สร้างเด็กเก่ง 1 กิจกรรมครั้งที่ 4 สร้างเด็กเก่ง 2 ก่อนการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะมีการประเมินพัฒนาการเด็กที่เข้าร่วมโปรแกรมด้วยคู่มือ เฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Development Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

ขั้นตอนติดตามและประเมินผล

เป็นการสรุปบทเรียนจากการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงงานการใช้โปรแกรม Triple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยจังหวัดมหาสารคามโดยครอบครัว ชุมชนมีส่วนร่วม ในขั้นนี้เป็นการประเมิน พัฒนาการเด็กที่เข้าร่วมโปรแกรมด้วยคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Development Surveillance and Promotion Manual (DSPM) ครั้งที่ 4 (ครั้งสุดท้าย) ประเมินความฉลาดทางอารมณ์ โดยผู้ปกครองและครูศพด. และประเมินทักษะผู้ปกครองในการฝึกวินัยเชิงบวก และการส่งเสริมพัฒนาการ ของพ่อแม่ และ ผู้เลี้ยงดู รวมทั้งจากการสัมภาษณ์พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่ได้เข้าร่วมโครงการ มี 2 ประเด็น

คือ ความคิดเห็นของ พ่อแม่ผู้ปกครองและครูศพด. ต่อกิจกรรมที่ชอบและนำไปใช้ และสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลง จากการที่ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ครูศพด. และคนในชุมชน ในระยะยาวต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการอภิปรายผล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าพิสัย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของพ่อแม่ผู้ปกครอง ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ โดยใช้สถิติที่เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired t-test)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของพ่อแม่ผู้ปกครองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติที่เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนการดำเนินการวิจัย โครงการวิจัยได้รับการอนุมัติจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ กรมอนามัย ผู้วิจัยให้ข้อมูลการวิจัย และทำความเข้าใจเรื่องกระบวนการดำเนินการเก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นความลับ จึงให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตัดสินใจลงนามในหนังสือยินยอม

ตารางที่ 1 ระดับคะแนนเฉลี่ยทักษะสร้างวินัยเชิงบวกของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

ระดับทักษะการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ของพ่อแม่ผู้ปกครอง	กลุ่มทดลอง				กลุ่มเปรียบเทียบ			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
สูง (3.67 – 5.00)	13	(32.5)	40	(100.0)	8	(20.0)	4	(10.0)
ปานกลาง (2.34 – 3.66)	27	(67.5)	0	(0.0)	32	(80.0)	36	(90.0)
ต่ำ (1.00 – 2.33)	0	(0.0)	0	(0.0)	0	(0.0)	0	(0.0)
Min, Max	2.52, 4.00		3.68, 4.59		2.50, 4.00		2.48, 3.88	

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะการสร้างวินัยเชิงบวก กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

ทักษะการสร้างวินัยเชิงบวก		n	M	S.D	t	p-value
กลุ่มทดลอง	ก่อนเข้าร่วม	10	3.47	0.39	8.68	<0.001*
	หลังเข้าร่วม	10	4.07	0.24		
กลุ่มควบคุม	ก่อนเข้าร่วม	10	3.37	0.37	-0.73	<0.473
	หลังเข้าร่วม	10	3.34	0.30		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะการสร้างวินัยเชิงบวก ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ทักษะการสร้างวินัยเชิงบวก		n	M	S.D	t	p-value
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	กลุ่มทดลอง	10	3.47	0.39	1.15	<0.254
	กลุ่มควบคุม	10	3.38	0.37		
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	กลุ่มทดลอง	10	4.06	0.24	12.01	<0.001*
	กลุ่มควบคุม	10	3.34	0.30		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

อภิปรายผล

การนำเอาโปรแกรม Triple P เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยจังหวัดมหาสารคาม นำลงสู่การปฏิบัติ กับเป้าหมายนั้น คือการที่ต้องใช้กระบวนการที่ต้องอาศัยความรู้และทักษะ พัฒนาการและหลักการ การส่งเสริมพัฒนาการตามวัย การสร้างความผูกพันเพื่อสร้างสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้เลี้ยงดู การสร้างวินัยเชิงบวก และความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูศพด.จำนวน 4 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งมีระยะเวลาห่างกัน 1 เดือน กิจกรรมครั้งที่ 1 สร้างสายใย กิจกรรมครั้งที่ 2 สร้างวินัย กิจกรรมครั้งที่ 3 สร้างเด็กเก่ง 1 กิจกรรมครั้งที่ 4 สร้างเด็กเก่ง 2 (ตามโปรแกรม) พบว่าผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยมากขึ้น เช่น ลดการตี เน้นคำชม มีการกอดการสัมผัสด้วยความรัก ส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กเกิดความมั่นใจ นำความรู้ไปใช้กับตนเองและแลกเปลี่ยนกับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี เด็กได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดในครอบครัว และชุมชน

สรุปผล

- 1) โปรแกรม Triple-P ส่งผลให้ผู้ปกครองมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น
- 2) ความผูกพันทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) กลุ่มทดลองมีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น และมากกว่ากลุ่มควบคุม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ผู้ที่จะนำโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการ

และสร้างวินัยเชิงบวกโดยครอบครัวมีส่วนร่วม (Preschool Parenting Program : Triple P) ควรได้รับการอบรมเพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ เกิดความรู้และทักษะ สามารถถ่ายทอดให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสามารถนำไปใช้ในการเลี้ยงดูเด็กในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

- 2) การนำโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยและสร้างวินัยเชิงบวกโดยครอบครัวมีส่วนร่วม (Preschool Parenting Program: Triple P) ไปใช้ ควรศึกษาความเหมาะสมของกิจกรรมที่จะนำไปใช้ ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายตลอดจนบริบทของพื้นที่ และควรมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์ปัจจุบัน

- 3) หลักในการเลือกเพลงและกิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม ควรมีความหมายชัดเจน ไม่มีความหมายอื่น เช่น ภาษาถิ่น พื้นบ้าน ยกตัวอย่างเช่น “ต๊ะตุ่มตวง” นิทานพื้นถิ่นควรเลือกเนื้อหาที่ให้ข้อคิด สอดแทรกคติธรรม สามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 7 เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการเด็กให้สมวัย
- 2) เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม 1 เดือน เพื่อติดตามความคงทนของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยและสร้างวินัยเชิงบวกโดยครอบครัวมีส่วนร่วม (Preschool Parenting Program: Triple P) เพื่อสร้างเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของโปรแกรมให้มากยิ่งขึ้นควรมีการติดตามผล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2539). *คู่มือวิทยากร โรงเรียนสำหรับพ่อแม่*. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต (2559). ผลการสำรวจ ไอคิวเด็กไทย 2559. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564 จาก <https://www.dmh.go.th/ebook/result2.asp?id=383>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2542). *แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2543). *การสร้างเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีบทบาท ในการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544, ตุลาคม). “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน,” *การศึกษาปฐมวัย*. 5(4) : 30-37.
- ครูประถม.คอม. (2560). ทฤษฎี เชวอน ปัญญา. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2564 จาก https://www.krupatom.com/education_554
- เครือข่ายแกนนำ พ่อแม่ผู้ปกครอง และกลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- จรรจา สุวรรณทัต. (2545). “ระบบครอบครัวกับระบบสังคม,” ใน *ประมวลสารระชุดวิชาจิตวิทยา ครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 5-7*. หน้า 1-44. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จันทน์กฤษณา ผลวิวัฒน์. (2547). *การวิเคราะห์แนวคิดและรูปแบบการจัดการศึกษา โดยครอบครัวในประเทศไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เชวอนปัญญา. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2564 จาก <http://blog.bru.ac.th/wp-content/uploads/bp-attachments/29418/บทที่-6-เชวอนปัญญา.pdf>
- ทีมงานทรูปลูกปัญญา. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อระดับสติปัญญา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2564 จาก <https://www.trueplookpanya.com/tcas/article/detail/16553>
- ชีระ รุญเจริญ. (2545). *สภาพและปัญหาการบริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ วิ.ที.ซี.คอมมิวนิคชั่น.
- นกนต ธรรมบวร. (2541). *รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ: บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- นัยพินิจ คชภักดี. (2545). *พัฒนาสมองลูกให้ล้ำเลิศ*. กรุงเทพฯ : แพลน พับลิชชิง. ประเวศ วะสี. (2538, มกราคม). “ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติ,” *ทิศทางไทย*. 10(13) :
- ปรีดาพรรณ อินทนิลศรี. (2541). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมให้บริการชุมชนของโรงเรียนประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม.

- (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไผท สิทธิสุนทร. (2543 ก, เมษายน). “บทบาทของผู้ปกครองในโรงเรียน,” *สานปฏิรูป*. 3(25) : 22-23.
 - พนม พงษ์ไพบูลย์. (2542 ก). “การบริหารการศึกษากระทรวงเดียว,” ใน *การบริหารการศึกษา กระทรวงเดียว*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. _____. (2542 ข, ตุลาคม). “บทบาทใหม่ของโรงเรียนตามแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ,” *วิชาการ*. 2(10) : 8.
 - พัทยา สายหู. (2541). ความเข้าใจเกี่ยวกับ *กลไกของสังคม*. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
 - พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2527, กุมภาพันธ์). “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ของนักเรียนและครู,” *รวมคำแหง*. 9(2): 60-65.
 - รุ่ง แก้วแดง และปรีชา คัมภีรปกรณ. (2541). “การวางแผนด้านบุคลากร,” ใน *เอกสารการสอน ชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน หน่วย 1-7*. หน้า 211-232. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
 - วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหาร : หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
 - ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2542). *สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
 - ศิริจันทร์รัตน์ ทองปาน. (2544). *รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ สส.ม.(สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
 - สุนน อมรวิวัฒน์. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด ฉบับพ่อแม่*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
 - สุทัศน์ ขอบคำ. (2540). รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. *ปริญญาณิพนธ์ กศ.ด.(การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
 - สุพัตรา สุภาพ. (2531). *สังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. _____. (2539). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 - เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537). “ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา,” ใน *สัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษาหน่วย 5-8*. หน้า 177-266. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). *การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- _____. (2543 ก). พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2543 ข). รายงานการวิจัย รูปแบบและพัฒนากิจการการจัดการศึกษา โดยครอบครัวในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2543 ค). *Partnership for Family Involvement in Education*. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานบริการข้อมูล อินเทอร์เน็ต.
- _____. (2544 ค). บทบาทเครือข่าย พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูในการร่วมพัฒนา การเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. (2544 จ). สรุปข้อคิด เห็นเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2544 ฉ). *สาระสำคัญ การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2544 ช). *สาระสำคัญที่ เกี่ยวกับบทบาทของบิดามารดา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เรียนตามแนวทางพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). “มาตรฐาน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน,” การศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : กรมศาสนา.
 - อภิญญา เวชยชัย. (2544). รายงานการ วิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
 - อุ้นตา นพคุณ. (2528). “การมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการพัฒนา,” การศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : กลุ่มศึกษาปัญหาและทิศทาง การศึกษาไทย.
 - อำไพ สุจริตกุล และคณะ. (2533). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีไทย: การศึกษา เชิงมนุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
 - Berger, E.H. (1995). *Parents as Partners in Education*. New Jersey: Merrill.
 - Douglass, M. (1970. May). “Some Perspective on the Phenomenon of Participation,” *Adult Education Journal*. 20 (2) : 88-98.
 - Dusseldorp, V.D. (1981). *Participation in Planned Development*. New York : Wageningen.
 - Epstein, J.L. (1982. July). “Teachers’ Reported Practices of Parent Involvement: Problems and Possibilities,” *The Elementary School Journal*. 83(2) : 103-113.
 - Epstein, J.L. & Becker. H.J. (1982. November). “Parent Involvement : A Survey of Teacher Practices,” *The Elementary School Journal*. 83(2) : 85-102.

- Epstein, J.L. and others. (1997). School, family, community partnerships : Your handbook for action. Thousand Oaks : Corwin Press.
- Grolnick, S.W. & Slowiaczek, L.M. (1994, December). "Parent's Involvement in Children's Schooling : A Multidimensional Conceptualization and Motivational Model.," *Child Development*. 65 (7) : 237-252.
- Shadid, W., Wil P. and others (1982). Access and Participation : A Theoretical Approach in Participation of the poor in Development. NewYork : McGraw-Hill.
- Whitmann, R.F. & Boase, P.H. (1983). Speech Communication : Principles and Contexts. New York : Macmillan Publishing.
- This entry was posted in การพยาบาลเด็ก. Bookmark the perma